

Lopen kunta

Hyvinvointikertomus 2024

Käsittely

Hyvinvointi- ja vapaa-aikaltk 26.11.2025 (§ 58)

Kunnanhallitus 15.12.2025 (§ 254)

Valtuusto 23.2.2026 (§ 3)

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2025

- 1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
- 3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö
- 4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025 - 2029

- 5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

- 6 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

JOHDANTO

Laaja hyvinvointikertomus ja –suunnitelma on asiakirja, joka jakaantuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa, hyvinvointikertomuksessa, kuvataan Loppilaisten hyvinvoinnin nykytilaa. Valtuustokauden hyvinvointisuunnitelmassa 2025-2029 kuvataan tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi. Tämä on erillinen oma dokumenttinsa.

Laaja hyvinvointikertomus on kunnassa valmisteltu hyvinvointipolitiikan suunnittelun, arvioinnin ja raportoinnin työväline. Asiakirja valmistellaan kerran valtuustokaudessa ja päivitetään vuosittain osana kuntasuunnittelua. Kertomukseen valitut painopisteet toimivat osana talousarviota ja toimialojen käyttösuunnitelmaa. Näitä arvioidaan talousarvion toteutumisen yhteydessä.

Hyvinvointikertomus on tiivis kuvaus johtopäätöksineen: kunnan toteuttamasta hyvinvointipolitiikasta kunnan eri sektoreilla, väestön terveydestä ja hyvinvoinnista väestöryhmittäin mukaan lukien sosioekonomiset ryhmät, terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä ja niiden muutoksista, koko palvelujärjestelmän toimivuudesta ja kyvystä vastata hyvinvointitarpeisiin sekä ehkäisevän ja edistävän työn vaikutuksista.

Kunnilla on kuntalain (410/2015) 1 :n mukaisesti Kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Myös kuntalain 37 :ssä mukaisesti kuntastrategiassa tulee huomioida kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 :ssä kunnille on säädetty hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä seuraavanlaisia tehtäviä: ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä omassa toiminnassaan, strategisessa suunnittelussa asettavat tavoitteet ja määriteltävät toimenpiteet, tehtävien päätösten vaikutusten ennakkoarvointi ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen kohdistuvista päätöksistä väestöryhmittäin, nimitettävä terveyden- ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutaho, seurattava asukkaiden elinoloja, hyvinvointia ja terveyttä sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin, raportoitava valtuustolleen vuosittain hytestä ja valmisteltava valtuustokausittain hyvinvointikertomus- ja suunnitelma, tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan ja tehtävä yhteistyötä alueella toimivien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa sekä kunnan on edistettävä hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia ja osallistuttava vuosittain hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskeviin neuvotteluihin.

Hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy vahvasti kuntastrategiaan. Lopen kunnan strategia vuosille 2023-2027 on hyväksytty valtuuston kokouksessa 28.11.2022.

Hyvinvointityötä tehdään jatkossa vahvasti yhdessä Kanta-Hämeen hyvinvointialueen eli OmaHämeen kanssa. OmaHäme on laatinut alueellisen hyvinvointikertomuksen 2024 sekä Kanta-Hämeen alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2025-2028.

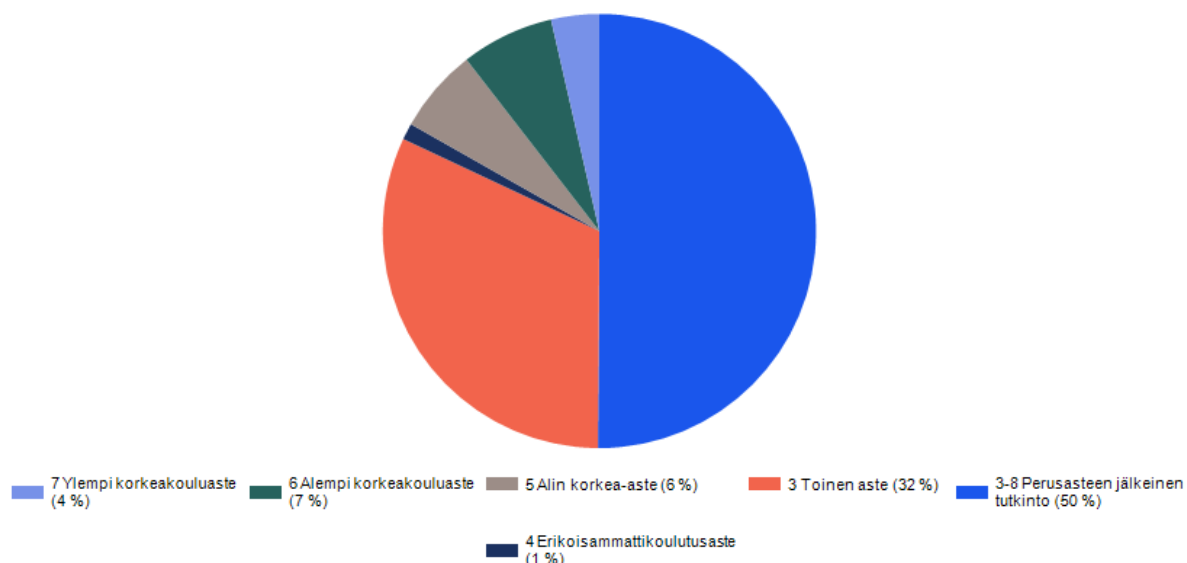
OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2021 - 2025

Lopen kunnan asukasmäärä on ollut viime vuosina hieman laskeva. Huomioitavaa on se, että lasten lukumäärä on laskeva, ikääntyneiden määrä puolestaan on nouseva, joka vaikuttaa siihen että huoltosuhde heikentyy entisestään. Vuoden 2024 lopussa asukasluku oli 7657. Näistä perheitä oli 2147 ja alle 15 vuotiaita 14,4%.

Erittely väestömuutoksista												
Kuukausi	Luonnollinen väestönlisäys		Kuntien välinen nettomuutto		Netto-maahanmuutto		Väkiluvun korjaus		Kokonaismuutos		Asukasluku kuukauden lopussa	
	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025	2024	2025
Tammikuu	-5	-3	+12	-4	+1	+1	0	0	+8	-6	7 700	7 651
Helmikuu	+1	-8	-4	+3	-1	0	0	0	-4	-5	7 696	7 646
Maaliskuu	-2	-3	+15	-7	+5	+2	0	0	+18	-8	7 714	7 638
Huhtikuu	-2	-8	+2	+10	+1	0	0	0	+1	+2	7 715	7 640
Toukokuu	-4	-5	+27	-7	+8	+1	0	0	+31	-11	7 746	7 629
Kesäkuu	0	-1	-18	-7	+5	+1	0	0	-13	-7	7 733	7 622
Heinäkuu	-9		+5		+13		0		+9		7 742	
Elokuu	-9		-42		+1		0		-50		7 692	
Syyskuu	-5		-15		0		0		-20		7 672	
Lokakuu	-5		-2		-1		0		-8		7 664	
Marraskuu	-4		-5		0		0		-9		7 655	
Joulukuu	-2		0		+3		+1		+2		7 657	
Yhteensä	-46	-28	-25	-12	+35	+5	+1	0	-35	-35	-35	-35

Väestörakenne tulee vaikuttamaan tulevaisuudessa Lopen kunnan toimintaan. Tarkasteltaessa koulutustasoa, jakauma näyttää vuoden 2023 lopussa seuraavanlaiselta.

15 vuotta täyttänyt väestö koulutusasteen, kunnan, sukupuolen ja ikäryhmän mukaan muuttujina Koulutusaste. Loppi, Yhteensä, Yhteensä, 15 vuotta täyttänyt väestö 31.12, 2023.

Lopen kunnassa on tehty kuntalaiskysely vuonna 2023 ja 2025. Kuntalaisten hyvinvointikysely suoritettiin vuonna 2024. Näiden avulla voidaan tarkastella omalta osaltaan loppilaisten hyvinvoinnin kehitystä. Vuoden 2023 kuntalaiskyselyyn vastasi 226 kuntalaista, joista 88,9% oli vakituksia asukkaita ja 11,1% vapaa-ajan asukkaita. Kyselyn mukaan enemmistö (81% vastaajista) viihtyy Lopella ja kokee, että täällä on hyvä olla. Loppi koetaan turvalliseksi, sillä 92% vastaajista oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän "Koen Lopen kunnan turvalliseksi asuin- ja elinympäristöksi" ja 88% väittämän "Koen, että Lopella on turvallista liikkua niin päivällä kuin pimeäänkin aikaan". Kyselystä nousi esille toive koko kunnan kehittämistä edelleen: kaikkien taajamien yleisilmeeseen panostamista, liikunta- ja muiden harrastusmahdollisuuksien parantamista sekä palvelulinjojen lisäämistä, jotta kyliltä pääsisi palveluiden piiriin. Lisäksi huolena nousi taajamien yöllinen häiriköinti sekä ilkeävalta, joihin toivotaan valvontaa ja puuttumista. Enimmistö koki myös, että kunnan taloutta on hoidettu asianmukaisesti ja että kuntalaisia kuullaan ja kuntalaisten mielipiteillä on vaikutusta ja että kunta tarjoaa riittävästi mahdollisuuksia ja keinoja vaikuttaa oman elinympäristönsä ja kunnan asioihin. Lopella haasteelliseksi koettiin vuokra-asuntojen heikkoa tarjontaa.

Vuoden 2025 kuntalaiskyselyssä saatiin 274 vastausta. Lopen kunnan asukkaat ovat jälleen lähes yksimielisiä siitä, että Lopen luonto on tärkeä voimavara ja vetovoimatekijä. 96 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Lopen kunta koetaan myös hyvin turvalliseksi, sillä 94 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän Koen Lopen kunnan turvalliseksi asuin- ja elinympäristöksi ja 93 % väittämän Koen, että Lopella on turvallista liikkua niin päivällä kuin pimeäänkin aikaan kanssa. 85 % vastaajista viihtyy Lopella. Niukka enemmistö vastaajista (51 %) on sitä mieltä, että kuntalaisia kuullaan ja kuntalaisten mielipiteillä on vaikutusta. Kuntalaisten tyytyväisyys Lopen tie- ja katuverkostoon on edelleen melko heikkoa. Alle kolmannes (28 %) on tyytyväisiä, mutta peräti 65 % on tyytymättömiä. Tie- ja katuverkostoa käsittelevä väittämä on ainoa, jossa enemmistö on eri mieltä väittämän kanssa.

Lopella toteutettiin ensimmäinen kuntalaisten hyvinvointikysely alkukesästä 2024. Tähän oli mahdollista vastata sähköisesti tai kirjallisesti. Osallistujamäärä oli alhainen, yhteensä vastauksia saatiin 103. Vastaajista oli 87% naisia, 11% miehiä ja 2% ei halunnut kertoa. Hyvinvointikysely herätti keskustelua kuntalaisten keskuudessa siitä, että miksi tällaista kyselyä tehdään ja sen kysymyksien tarkoituksenmukaisuutta kyseenalaistettiin. Kuitenkin kunnan tehtävänä on asukkaiden

hyvinvoinnin edistäminen. Tehtävää toteutetaan kunnan kaikissa palveluissa ja toiminnoissa. Lähtökohtana on, että ihmisen sosiaalista hyvinvointia, osallisuutta ja turvallisuutta tulisi lisätä sekä samalla vähentää eriarvoisuutta, köyhyyttä ja syrjäytymistä. Hyvinvoinnin edistäminen on päätöksiä esim. liikuntamahdollisuuksien tarjonnasta, kulttuuritoiminnasta, tapahtumista ja tai vaikkapa kirjaston aukioloajoista. Hyvinvointikyselyn tarkoituksena on saada loppilaisten ääni kuulumaan hyvinvoinnin suunnittelutyössä. Kyselyn kautta pääsi vaikuttamaan kuntalaisena siihen mitä tavoitteita ja toimenpiteitä haluaisi suunnata terveellisten elintapojen edistämiseksi, osallisuuden ja vaikuttamisen lisäämiseksi sekä turvallisen elinympäristön luomiseksi. Kyselyn perusteella noin 60% vastaajista koko terveydentilansa hyväksi tai erittäin hyväksi ja tämä viittaa siihen, että suurin osa kuntalaisista on tyytyväinen hyvinvointiinsa. Terveydelliset haasteet saattavat liittyä terveyteen, mielenterveyteen tai sosiaaliseen tukeen. Vastaajista noin 40% koki terveydentilansa olevan keskitasolla tai huono. Tämän valossa on edelleen alueita, joissa on parannettavaa.

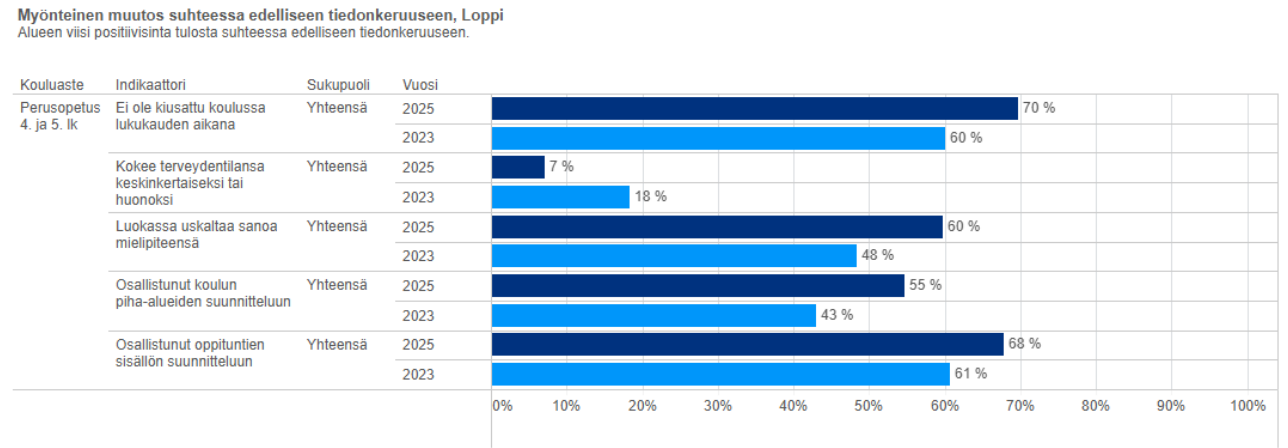
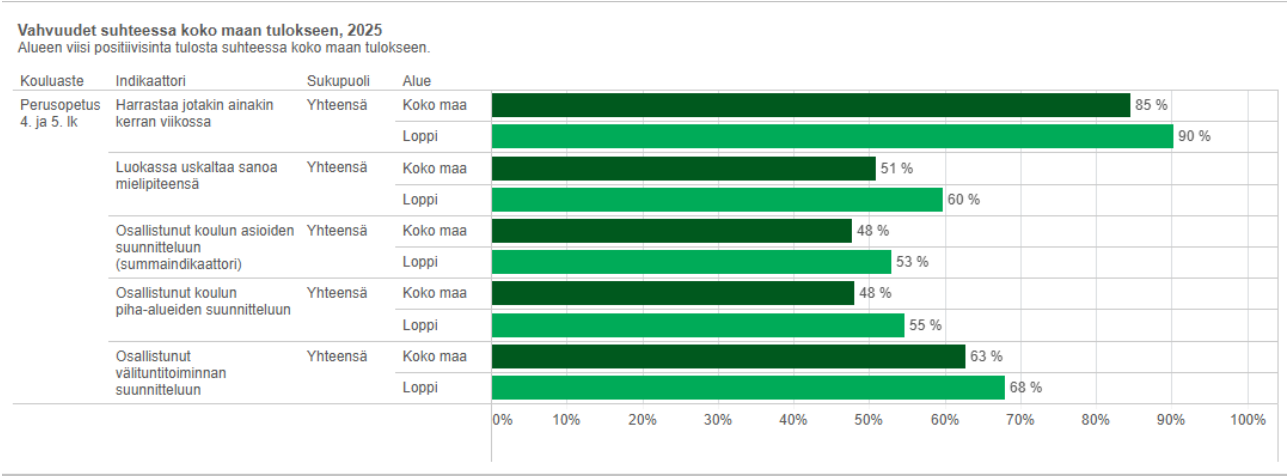
Loppilaisten mielestä suuri merkitys hyvinvointiin on seuraavilla asioilla: ulkoilureitistöt, kirjasto ja turvallinen ympäristö. Kuntalaisten aktiivisuudesta ja terveellisistä elämäntavoista kertoo se, että 44% vastaajista harrastaa sydämen sykettä kohottavaa liikuntaa vähintään 2,5 h viikossa ja 47% toisinaan. Kuitenkin vain noin 25% vastaajista harrastaa kestävyysliikuntaa 1 h 15 min viikossa ja 43% toisinaan. Mieluisimpia harrastusmuotoja olivat lenkkeily, hiihto ja pyöräily. Muita esille nousevia harrastusmuotoja olivat salibandy, lentopallo, tanssi, kuntosali, jumpat ja ryhmäliikunnat. Ravitsemus koettiin suurimmaksi osaksi hyväksi. Kyselyyn vastaajista vain ani harva mainitse käyttävänsä päihteitä.

Työllisyys on ollut pitkään hyvällä tasolla Lopella. Työttömyysprosentti on ollut matala, vuoden 2023 lopussa se oli 5,4% ja vuoden 2023 lopussa se oli 5,7%. Nuorten alle 25 vuotiaiden työttömyyden on ollut vuonna 2023 suurempaa, lukujen vaihdella 5,7% (5/23)-14,8% (12/23) välillä. Vuonna 2024 työllisyystilanne lähti heikkemään ja kunnahallitus seurasi kokouksissaan kehitystä tarkasti. Työttömyys näytti vuoden 2024 aikana seuraavanlaiselta.

Lopen työllisyys-katsauksen tietoa	1/24	2/24	3/24	4/24	5/24	6/24	7/24	8/24	9/24	10/24	11/24		12/23	12/24
Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste (%)	10,3	9,9	10,3	7,8	6,0	10,3	11,6	9,1	10,3	12,1	11,6		14,8	11,6
Yli vuoden työttömänä	35	37	37	37	34	37	41	43	49	59	61		36	65
Lomautettujen määrä	50	49	50	33	24	26	26	28	27	44	49		59	59

Lasten ja nuorten osalta kouluterveyskysely vuodelta 2025 kertoo verrattuna muuhun Suomeen seuraavaa.

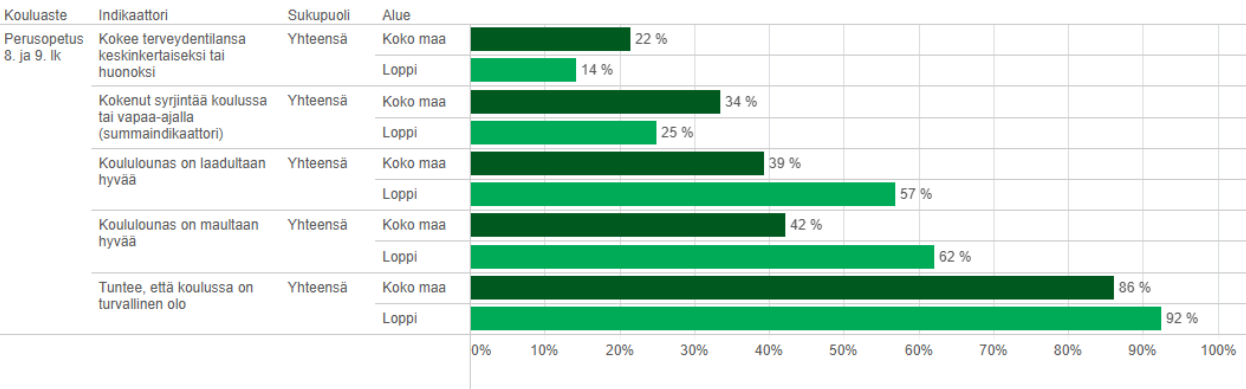
4.-5. luokkalaiset

8.-9. luokkalaiset

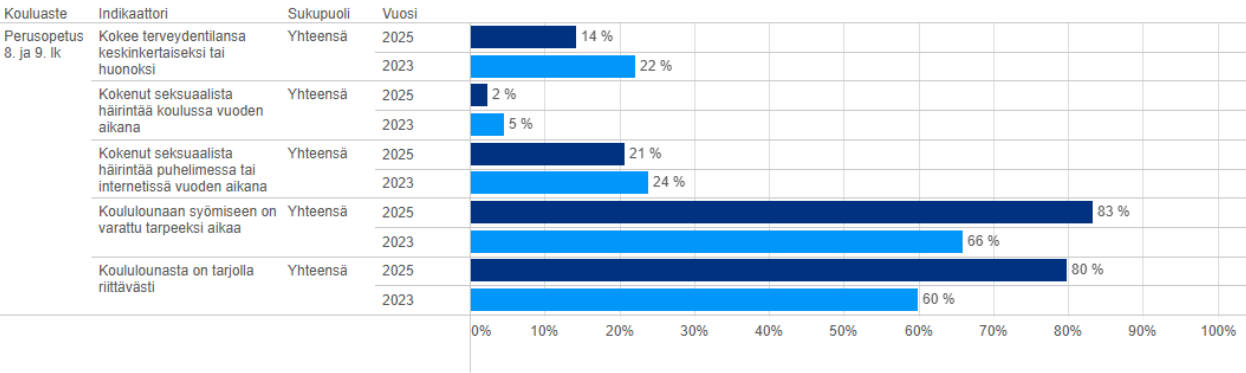
Vahvuudet suhteessa koko maan tulokseen, 2025

Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen.

Myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Loppi

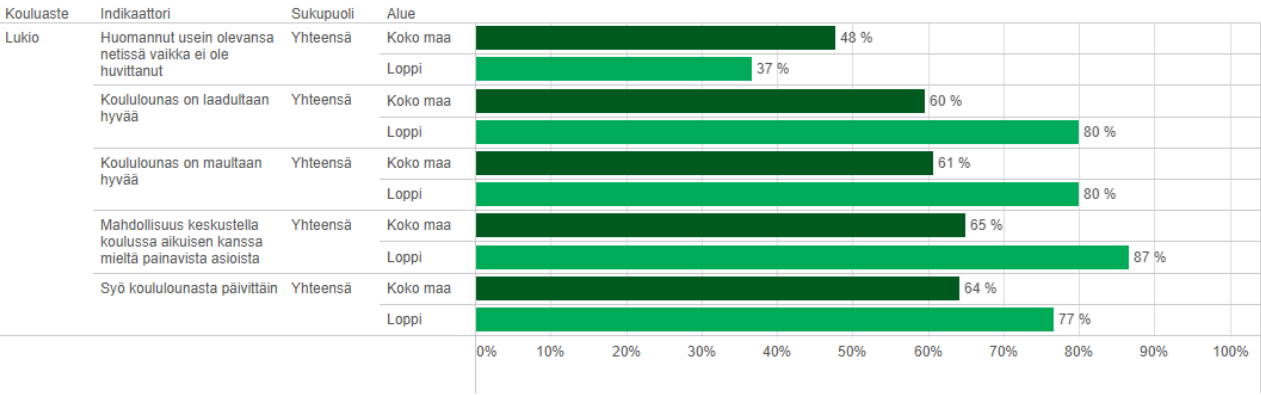
Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Lukiolaiset

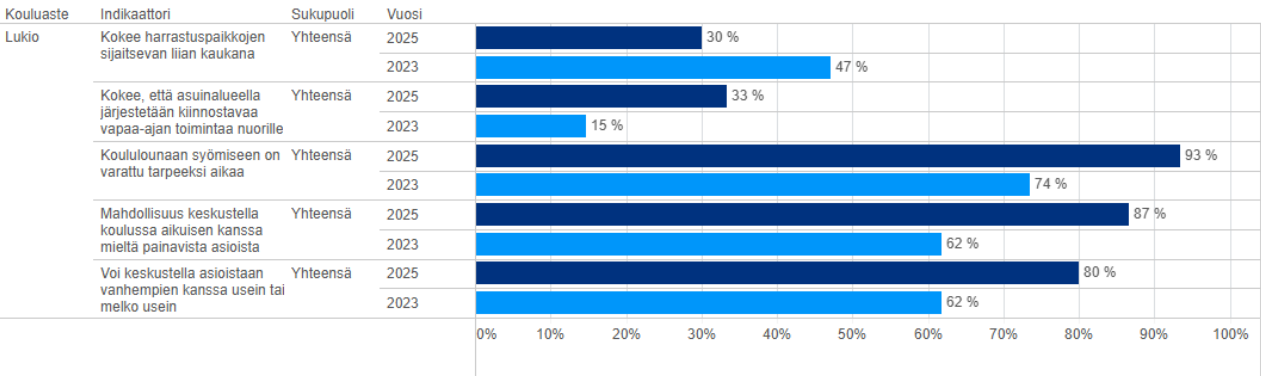
Vahvuudet suhteessa koko maan tulokseen, 2025

Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen.

Myönteinen muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Loppi

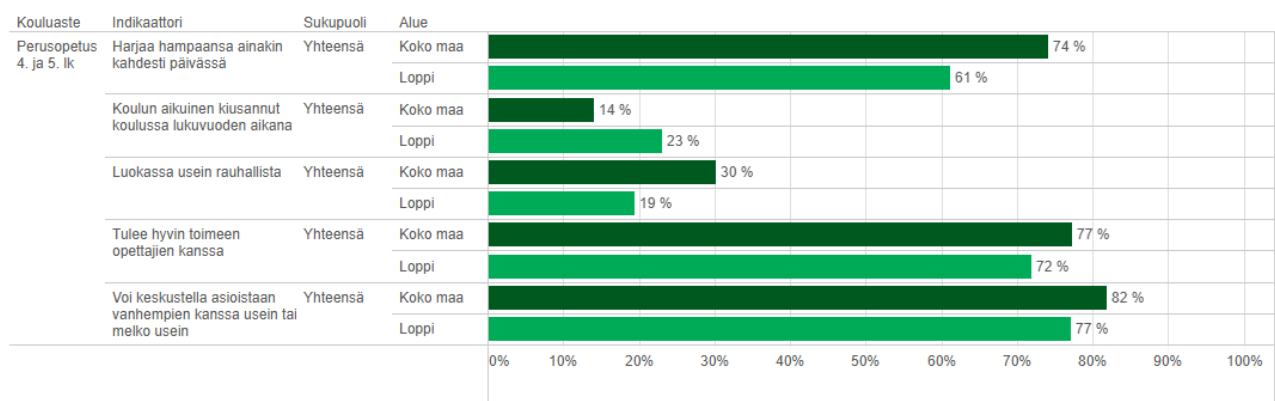
Alueen viisi positiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

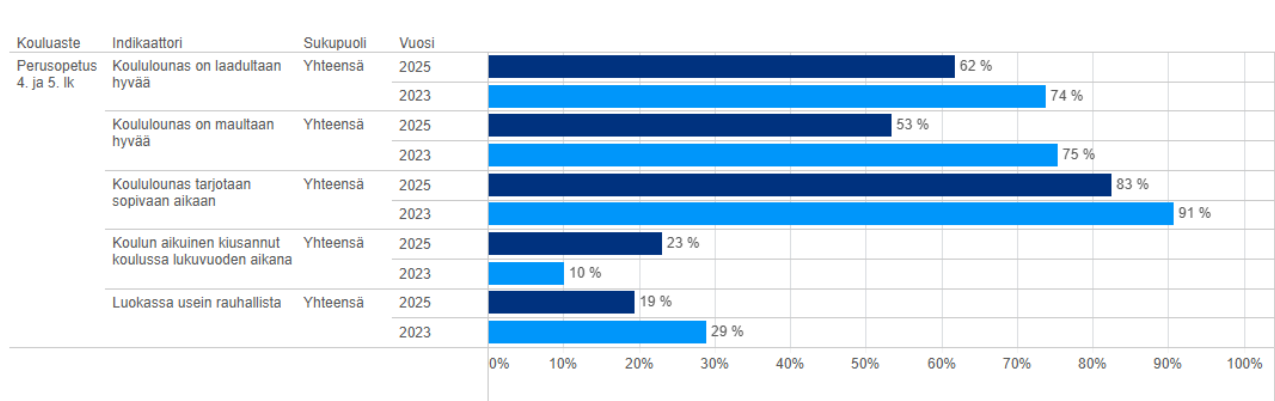
Vertailtaessa kehityskohteita Lopen osalta tulokset näyttävät seuraavanlaisilta.

4.-5. luokkalaiset

Kehityskohteet suhteessa koko maan tulokseen, 2025
Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen.

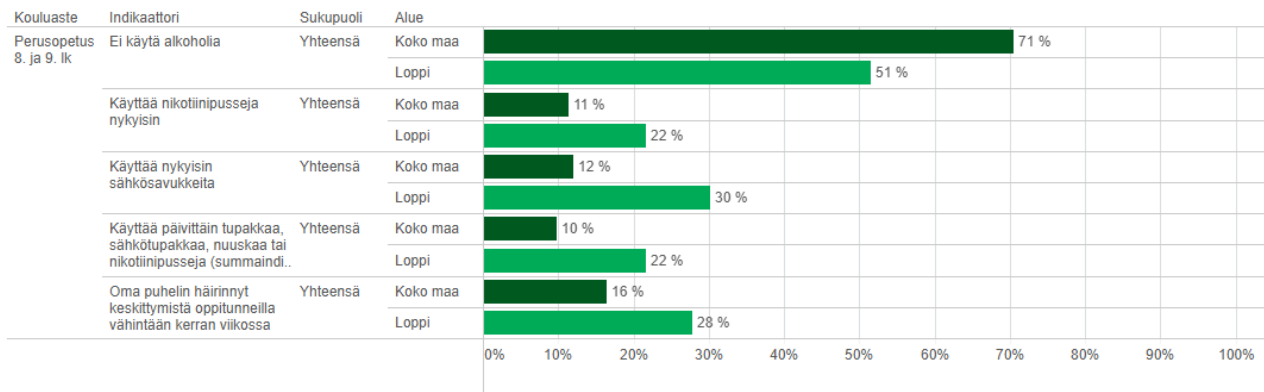
Huolestuttava muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Loppi
Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

8.-9. luokkalaiset

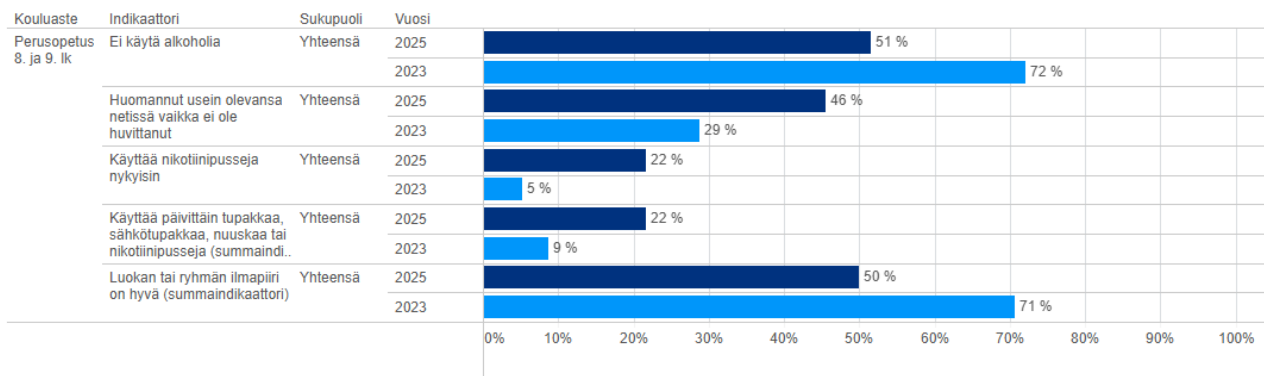
Kehityskohteet suhteessa koko maan tulokseen, 2025

Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa koko maan tulokseen.

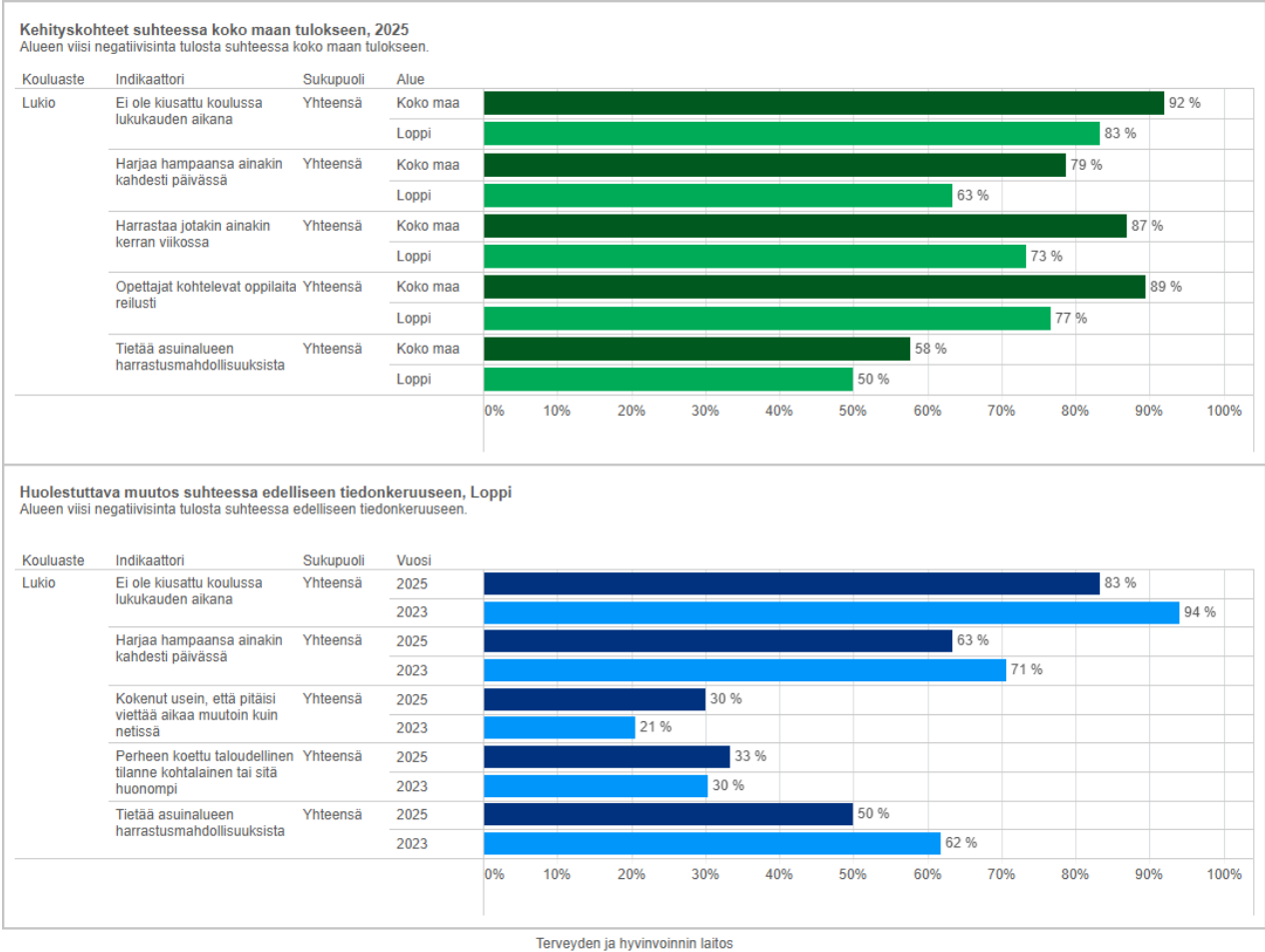

Huolestuttava muutos suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen, Loppi

Alueen viisi negatiivisinta tulosta suhteessa edelliseen tiedonkeruuseen.

Lukiolaiset

Lopella kunta tekee nuorisotyön osalta yhteistyötä Hyria Koulutussäätiön kanssa siten, että etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta ja Ohjaamotoiminnan tuottaa säätiö. Lopen kunnan osalta alla on koottuna nuorten kävijämääriä järjestetyissä toiminnoissa.

	2022				2023				2024			
	kevät	kesä	syksy	yht.	kevät	kesä	syksy	yht.	kevät	kesä	syksy	yht.
Nuorisotilojen kävijämäärät	1 150	–	1 916	3 066	2 086	–	1 178	3 264	1 234	–	1 371	2 605
Loma-aikojen toimintojen kävijämäärät	116	205	258	579	138	293	127	558	125	117	118	360
Kerhojen kävijämäärät	560	–	520	1 080	179	–	180	361	267	–	204	471

Loppi on mukana Harrastamisen Suomen mallin mukaisessa toiminnassa ja mahdollistaa näin ollen maksuttoman harrastamisen koulupäivän yhteydessä kaikilla kouluilla.

Harrastamisen Suomen malli

	2022–2023			2023–2024			2024–2025		
	syksy	kevät	yht.	syksy	kevät	yht.	syksy	kevät	yht.
Harrastusryhmissä kävijät	–	–	–	987	1 583	2 570	1 425		
Osallistuneet nuoret alakoululaiset	–	–	135	128	156	284	135		
Osallistuneet nuoret yläkoululaiset	–	–	18	6	14	20	32		
Mukana olevat koulut	–	–	6	6	6	6	6		
Ohjaustunnit	–	–	536	233	416,5	639,5	380,5		

Lopen kulttuuritoimi on vahva hyvinvointia tukeva ja luova toimija. Kulttuuritapahtumia järjestetään sekä kunnan omana tuotantona kuin myös yhteistyössä alueen eri toimijoiden kanssa, kuten esimerkiksi yhdistyksien ja taiteilijoiden ja kirjaston sekä Lopen opiston kanssa.. Erityisesti kulttuuritapahtumat lisäävät kuntalaisten osallisuutta. Kehittämiskohteena on vielä erityisesti lasten ja nuorten kulttuuritoiminta.

Vuosi	Tapahtumien määrä	Osallistujamäärä	Lopen Teatterin kävijämäärä	Yhteensä
2010	47	7 670	5 600	13 270
2011	43	6 026	4 002	10 028
2012	52	7 485	3 758	11 243
2013	53	5 970	4 397	10 367
2014	53	6 745	5 782	12 527
2015	48	7 745	3 472	11 217
2016	68	7 600	2 789	10 389
2017 *)	70	14 800	3 966	18 766
2018	61	7 570	3 124	10 694
2019	59	6 377	2 206	8 583
2020	24	1 673	esitystä ei ollut	1 673
2021	34	4 263	2 225	6 488
2022	38 + 10 tori-iltaa	3 555 + 3 600	2 350	9 505
2023	55 + 10 tori-iltaa	4 196 + 4 000	1 800	9 996
2024	38 + 10 tori-iltaa	3 100 + 6500	2 071	11 671

*) Vuonna 2017 tapahtumia oli poikkeuksellisen paljon, koska tuolloin vietettiin Suomi 100 -juhlavuotta.

Kunnan järjestämiä liikuntaryhmiä eri kohderyhmille on toteutettu seuraavasti.

Liikuntaryhmä	Kokoontumiskerrat			Osallistujat (keskiarvo)			Käyntikerrat		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Kuntoliikuntaryhmät									
Fallesmannin tuolijumppa 1	21	26	27	9	15	13	189	391	356
Fallesmanni tuolijumppa 2	21	–	–	6	–	–	116	–	–
Etätuolijumppa	21	26	27	11	11	12	230	301	320
Kuntosalin alkeiskurssit	10	15	–	5	3	–	46	40	–
Kuntosalin kiertoharjoittelu 1	–	–	26	–	–	9	–	–	220
Kuntosalin kiertoharjoittelu 2	–	–	12	–	–	9	–	–	107
Launosten seniorit	21	26	27	8	10	11	172	269	297
Loppisalin seniorit	19	26	26	17	15	17	310	395	433
Läyliäisten seniorit	21	26	25	6	14	11	120	163	279
Vesijumppa 1	19	25	25	14	17	16	269	436	411
Vesijumppa 2	19	25	25	16	17	17	303	372	412
Vesijumppa 3	19	25	25	17	14	16	319	398	389
Aikuiset ja seniorit									
Pilates	–	11	14	–	11	7	–	115	88
Jooga	–	12	13	–	10	8	–	111	95
Kehonhuolto	–	–	12	–	–	9	–	–	106
Soveltavan liikunnan ryhmät									
Lasten motoriikkakerho	9	10	22	4	10	10	32	95	184
Pajukoti	16	17	20	4	3	4	73	70	123
Voima- ja tasapainoryhmä	10	22	26	5	5	6	47	111	151
Lasten ja nuorten ryhmät									
Nuorten harrasteryhmä	3	0	–	1	0	–	6	0	–
Lasten ja nuorten kiipeily	11	9	–	10	7	–	79	65	–

Lisäksi kuntosalikortteja on ostettu kaikkiaan vuonna 2022 yhteensä 258 kpl, vuonna 2023 yhteensä 368 kpl ja vuonna 2024 yhteensä 377 kpl.

Liikuntasalivuorot ovat olleet käytössä vuonna 2024 seuraavasti.

- Elmola: 38,5 käyttötuntia / viikko ja 28 eri käyttäjäryhmää
- Loppisali: 19,5 käyttötuntia / viikko ja 11 eri käyttäjäryhmää
- Launonen: 34 käyttötuntia / viikko ja 21 eri käyttäjäryhmää
- Läyliäinen: 30 käyttötuntia / viikko ja 21 eri käyttäjäryhmää
- Lastikka: 30,5 käyttötuntia / viikko ja 11 eri käyttäjäryhmää

Tekonurmikentällä 18 käyttötuntia / viikko (vakiovuoro) ja 7 eri käyttäjäryhmää + koululaisten liikunta.

Yleisurheilukentällä 6 käyttötuntia / viikko (vakiovuoro) ja 3 eri käyttäjäryhmää + koululaisten liikunta.

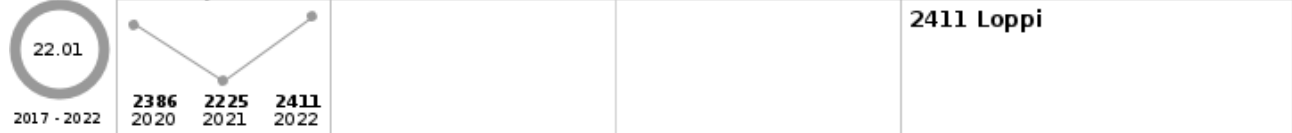
1 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

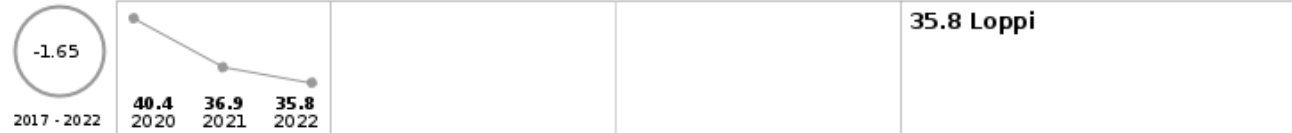
Talous

Tulot

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas (-2022)

Valtionosuudet, % nettokustannuksista (-2022)

Vuosikate, euroa / asukas (-2022)

Kuntien vuosikate, % poistoista (-2022)

Lainakanta 31.12., euroa / asukas (-2022)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % (-2022)

Verotulot, euroa / asukas (-2022)

HYTE-kerroin

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

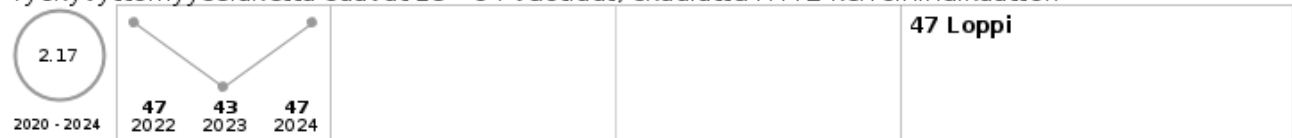
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikaista

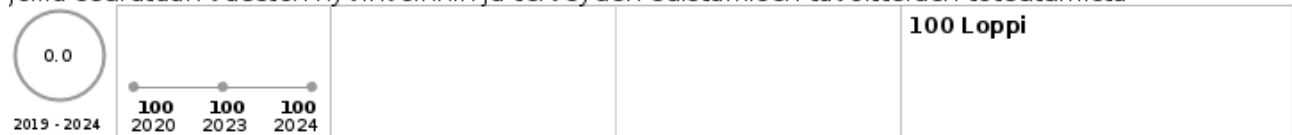
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

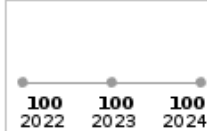
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

2020 - 2024

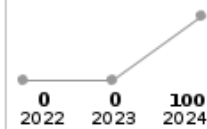

100 Loppi

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

2020 - 2024

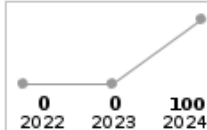

100 Loppi

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

2020 - 2024

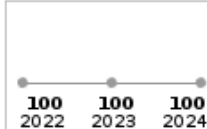

100 Loppi

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

2020 - 2024

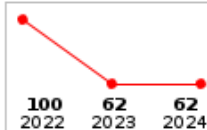

100 Loppi

Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

2019 - 2024

62 Loppi

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

2019 - 2024

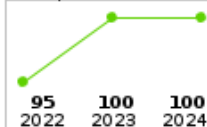

100 Loppi

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

2019 - 2024

100 Loppi

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

2019 - 2024

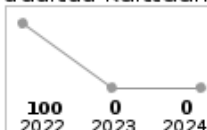

0 Loppi

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä

2019 - 2024

0 Loppi

Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.

Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

Lapsiperheet, % perheistä

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

Koulutustasomittain

Huoltosuhte, demografinen

Väestöennuste 2030 (laskettu 2024)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Elinvoima

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Lasten pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työlliset, % väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa kesinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Palvelut

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

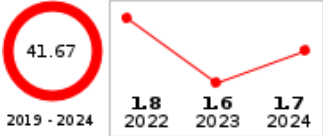

NUORET JA NUORET AIKUISET
Hyvinvointi
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

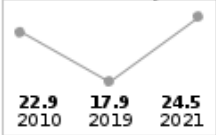
Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

 13.6 2008			13.6 Loppi
--	--	--	------------

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

 41.67 2019 - 2024 1.8 2022 1.6 2023 1.7 2024			1.7 Loppi
--	--	--	-----------

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

 22.9 2010 17.9 2019 24.5 2021			24.5 Loppi
--	--	--	------------

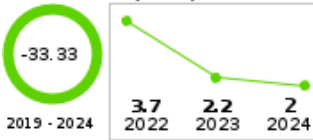
Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL) (-2022)

 1.2 2017			1.2 Loppi
---	--	--	-----------

Palvelut
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidossa olleet 15 - 24-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä			7.5 Loppi
			

Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)			2 Loppi
			

TYÖIKÄISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Palvelut
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, %
vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Aänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Palvelut **Sosiaali- ja terveydenhuolto**

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

2 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Lopen kunnan hyvinvointisuunnitelma 2023-2025 nostaa tarkasteluun seuraavat tavoitteet, toimenpiteet ja seurattavat mittarit.

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Arvio onnistumisesta
Nuoret kuntalaiset ovat aktiivisia osallistujia ja toimijoita	Lopen kunnassa on monipuoliset ja kuntalaisille maksuttomat liikuntamahdollisuudet. Liikuntapaikkoja kehitetään edelleen. Liikuntahallin, toisen frisbeegolfrada sekä skeittiparkin rakentaminen lisäävät harrastusmahdollisuuksia. Harrastamisen Suomen malli Matalan kynnyksen osallistumista vahvistetaan. Taiteen perusopetus	Osallistujamäärä Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 4.-5. ja 8.-9. lk	Lopen kunnassa on käytössä maksuttomat tilat alle 23 vuotiaiden harrastustoimintaan yhdistyksillä. Frisbeegolf rata sekä skeittiparkki ovat käytössä. Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 4.-5. lk yhteensä 47% (2023) Vähintään tunnin päivässä liikkuvat 8.-9. lk yhteensä 29%. Harrastamisen Suomen mallin kerhot toimivat kaikissa kouluissa Lopella. Taiteen perusopetusta tuetaan taloudellisesti.
Seura- ja yhdistystoiminta on vahvasti mukana nuorten osallistamisessa	Luodaan yhteinen keskustelufoorumi Nuorisovaltuuston aktiivinen toiminta	Yhteinen keskustelufoorumi on käynnistynyt Nuorisovaltuston toiminnan seuraaminen	Seura- ja yhdistysfoorumit järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa eri teemojen parissa. Vuoden valinnat tilaisuus järjestetään

			kerran vuodessa. Nuorisovaltuustolla on valtuustojen kokouksissa läsnä-, puhe- ja aloteoikeus. Nuorisovaltuusto on tehnyt aloitteita valtuustossa. Nuorisovaltuustolla on edustus kaikissa lautakunnissa.

Työikäiset

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Arvio onnistumisesta
Lopella on monipuolista kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa	Tapahtumatarjonnasta viestitään aktiivisesti	Asiakaspalaute	Lopella järjestetään monipuolista kulttuuri- ja tapahtumatoimintaa. Tapahtumista viestitään lehdessä, kunnan nettisivuilla, uutiskirjeinä kohderyhmille, sosiaalisessa mediassa ja tapahtumissa. Erityisesti ikääntyneiden osallistujamäärät ovat olleen suuria eri tapahtumissa. Lopen kesätorilla on tehty kahtena vuoten peräkkäin päätöstorilla yleisöennätys. Palaute on ollut tapahtumista pääosin hyvää tai erittäin hyvää.
Ulkoilu- ja retkeilymahdollisuuksien sekä vesistöjen tunnettuus vahvistuu	Mainonnan ja markkinoinnin lisääminen Hämeen Ilvesreitien ylläpitäminen Lähivirkistysalueiden kehittäminen	Kävijälaskuri	Mainontaa ja markkinointia tehdään pääasiassa sosiaalisessa mediassa ja verkkosivuilla. Tässä tehdään tiivistä yhteistyötä Visit Riihimäki verkoston kanssa. Hämeen Ilvesreitien

			isäntäkuntana toimii Loppi. Lähivirkistysalueilla on panostettu mm. rakentamalla huusseja sekä ylläpitämällä ja kunnostamalla reitistöjä.
Kansalaisopisto tarjoaa laadukkaita opintoja	Opintotarjonta on monipuolista ja vastaa kysyntään	Opiskelijamäärä	vuonna 2021 yht. 558 vuonna 2022 yht. 734 vuonna 2023 yht. 608 vuonna 2024 yht. 761
Työikäiset ovat työkykyisiä ja heitä kannustetaan omatoimiseen itsestä huolehtimiseen	Maksuttomat liikuntapaikat ja salivuorot Konsertti-, teatteri-, ja urheilutapahtumakortit vapaasti lainattavissa kirjastossa Kaikukortti Työttömien ohjaaminen Kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin edistäminen	Osallistujamäärä Työllisyysaste %	Liikuntasalivuoroista peritään 1.1.2024 alkaen maksu yli 23 vuotiailta. Maksut pidetään kohtuullisina. Kirjastosta on ollut lainattavissa kausikortteja, ravikortteja, maksuttomia harrastusvälineitä, soutuvene. Kaikukortti on käytössä Lopella, niin kulttuuri- kuin nuorisopuolella. Lopen kunnan työllisyyskoorinaattori ohjaa ja neuvoa työttömiä. Liikuntaneuvonnan palvelut ovat kaikille loppilaisille ja kunnan työntekijöille maksuttomia.
Kirjasto on kuntalaisten kohtaamispaikka	Laadukkaat kirjastopalvelut sekä tapahtumatarjonta	Kävijämäärä Lainausmäärä	2022: 32350 / 9,16 2023: 48801 / 9,51 2024: 62435 / 10,51
Loppi on Suomen liikkuvin kunta (läpileikkaava tavoite)	Monimuotoiset liikunnan ja liikkumisen olosuhteet	Kuntaliiton määrittelemät kriteerit täyttyvät	Loppi on osallistunut Kuntaliiton Suomen liikkuvin kunta kilpailuun vuosina 2023 ja 2024
Loppilaiset kokevat asuin- ja elinympäristön	Valmius- ja varautumissuunnitelmat	Kuntalaiskysely	vuonna 2023: 92% vastaajista oli joko

turvalliseksi (läpileikkaava tavoite)	ovat ajan tasalla Ennaltaehkäisevä turvallisuussuunnittelu		täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän "Koen Lopen kunnan turvalliseksi asuin- ja elinympäristöksi" ja 88% väittämän "Koen, että Lopella on turvallista liikkua niin päivällä kuin pimeäänkin aikaan". Vuonna 2025: 94 % on täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän Koen Lopen kunnan turvalliseksi asuin- ja elinympäristöksi ja 93 % väittämän Koen, että Lopella on turvallista liikkua niin päivällä kuin pimeäänkin aikaan
---------------------------------------	---	--	--

Ikäihmiset

Tavoite	Toimenpiteet	Mittarit	Arvio onnistumisesta
Kunnan ja hyvinvointialueen yhdyspintatyörajojen tunnistaminen (läpileikkaava tavoite)	Kunnan omat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet on määritelty		
Ennaltaehkäisevään työhön panostetaan	Ikäihmisten liikuntaryhmät Kaikille maksuttomat liikuntapaikat Kuntosalit yli 70 vuotiaille maksuttomia Kunnan järjestämä konsertti- ja tapahtumatarjonta Ulkoiluystävä Ystäväpalvelut (SPR) Eläkeläisyhdistykset vahvana kumppanina	Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet (%) Osallistujamäärät	Kunnassa toimii useampia ikäihmisten liikuntaryhmiä (pääpaino tarjonnassa). Lisäksi liikuntaneuvonta on vahvasti mukana tässä työssä. Ikäihmiset saavat käyttää kunnan tiloja maksutta ja kaikki 70 vuotta täyttäneet pääsevät maksutta kuntosalille. Kulttuuritarjonta on vilkasta ja aktiivista Lopella. Eläkeläisyhdistykset

			ovat aktiivisia toimijoita kunnan kanssa, eläkeläisparlamentti on aloittanut toimintansa. Ulkoiluystävä ja ystävätoiminta ovat ottaneet uusia virkistäytymisen merkkejä yhteistyössä seurakunnan kanssa.
Ikäihmisten turvallisuuteen ja esteettömyyteen panostetaan	Ennaltaehkäistään kaatumisia ja liukastumisia kamppanjan avulla Kävelyteiden ja pyöriteiden kunnossapito Kunnan liikenneturvallisuustyöryhmän toiminnan hyödyntäminen tietoiskuissa ja tapahtumissa	Toteutuneet tapahtumat Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä	Liikenneturvallisuus on ollut kesätoreilla yhtenä teemana. Poliisi on ollut vierailla ikäihmisten tapaamisessa. Hoitojaksot 2022: 108,1 vrk 2023: 146,4 vrk 2024: 99 vrk
Ikäihmisten digitaitoja vahvistetaan	Avoimet neuvontatilaisuudet Digilaitteiden lainaaminen kirjastosta	Neuvontatilaisuuksien osallistujamäärä Lainausmäärä	Digitaitoja on vahvistettu yhteistyössä eläkeläisjärjestöjen järjestämien tilaisuuksien avulla. Tilaisuuden ovat olleet kaikille avoimia. Kirjastossa on mahdollisuus käyttää digilaitteita ja saada neuvontaa niiden käyttöön.

3 Hyvinvointialueen hyvinvointikertomustyö

Kanta-Hämeen hyvinvointialua OmaHämeen hyvinvointikertomus 2024 on hyväksytty aluevaltuustossa 18.6.2024. Sen keskeiset sisältökokonaisuudet ovat kantahämäläisten hyvinvoinnista ja terveydestä kootut yhteenvedot, hyvinvointityö hyvinvointialueella, hyvinvointia tehdään yhdessä - asukkaiden, kuntien ja muiden hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimijoiden hyvinvointityö sekä yhteenveto. Alueellinen hyvinvointiraportti hyväksyttiin 24.4.2025. Tämä kokooa hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen eteen tehdyt toimenpiteet sekä hyte-kertoimen asiat. Hyvinvointialueen alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2025-2028 on hyväksytty 17.1.2025. Suunnitelma kerää sateenvarjon alle hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan painopisteet ja tavoitteet.

Lopen kunta on mukana hyvinvointia ja terveyttä edistävässä yhteistyössä ja omalta osaltaan huomio alueelliset tavoitteet ja painopisteet omassa hyvinvointia ja terveyttä edistävässä toiminnassaan.

4 Keskeiset opit valtuustokaudelta

Hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta on käsitteenä ja toimintana koko kuntaa läpileikkaavaa toimintaa. Lopen kunnan hyte - kerroin on ollut nyt nousujohtainen ja kertoo siitä, että Lopella on osattu tehdä oikeansuuntaisia asioita. Nämä vaativat onnistuakseen yhteisen tahtotilan niin päättäjistä aina kunnan työntekijöihin ja kuntalaisiin asti.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö sitoo kunnan resursseja ja voimavaroja. Tärkeää on, että tiedonkulku varmistetaan ja näin vältetään päällekkäiseltä työltä. Resurssine oikea kohdentaminen on tärkeässä roolissa.

Lopen kunnalla on pystytty vahvistamaan niitä elementtjä, joilla voidaan edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Loppu mahdollistaa alle 23 vuotaille harjoitustoimintaan maksuttomat tilat. Liikuntaneuvonta kattaa kaikki loppilaiset eri ikäryhmissä sekä kunnan työntekijät.

Liikuntapaikkoja on riittävästi ja niistä pidetään huolta. Luontoliikunta koetaan tärkeäksi voimavaraksi ja liikuntareitistöistä pidetään hyvää huolta.

Lasten ja nuorten ääni huomioidaan heitä koskevassa päätöksenteossa. Osallisuusohjelman avulla johdetaan kunnan osallisuustyötä.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2025 - 2029

Erillisenä dokumenttina.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Hyvinvointisuunnitelma 2025-2029

Lopen kunnan strategia 2023-2027 (hyväksytty valtuusto 28.11.2022)

Lopen kunnan Ennaltaehkäisevä päihdetyön strategia (hyväksytty valtuusto 27.5.2024)

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024-2026 (hyväksytty kunnanhallitus 11.12.2023)

Lopen kunnan Osallisuusohjelma (hyväksytty valtuusto 26.2.2024)

Lopen kunnan esiopetuksen, perusopetuksen, perusopetuksen valmistavan opetuksen sekä lukiokoulutuksen opiskeluhoitosuunnitelma (hyväksytty sivistyslautakunta 28.8.2023)

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta
Kunnanhallitus
Valtuusto

6 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

Lopella on itua.
Meillä on hyvä maaperä kasvulle.

Loppi